

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

„DIEMEDŽIO“ UGDYMO CENTRO VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. kovo 20–24 d.

Vizito tikslas – „Diemedžio“ ugdymo centro veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vilija Prižgintienė – vadovaujančioji vertintoja, Asta Grinevičienė, Atena Žymantienė, Nijolė Balčikonytė – vertintojos.

Išorės vertintojai stebėjo 63 ugdomasias veiklas (iš jų – 58 pamokas), neformaliojo švietimo būrelių užsiėmimus, kitą įstaigos veiklą: vadovų ir personalo darbą, mokinių elgesį, santykius pertraukų metu klasėse, koridoriuose. Vizito metu išorės vertintojai kalbėjosi su mokyklos darbuotojais, mokyklos savivaldos institucijų atstovais, analizavo centro veiklos, mokinių pažangos fiksavimo dokumentus, mokytojų ilgalaikius planus bei kitus dokumentus.

Vertinimo procese ir ataskaitoje taikyta penkių vertinimo lygių skalė, „Diemedžio“ ugdymo centro kokybei įvertinti panaudoti 2 vertinimo lygiai:

- „gerai“ – veikla viršija vidurkį, tinkama, paveiki, potenciali, lanksti (3 lygis); taip įvertintą centro patirtį verta skleisti įstaigoje;

- „patenkinamai“ – veikla vidutiniška, nebloga, nesisteminga, neišskirtinė (2 lygis), t.y. yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti.

Išskiriant stipriuosius ir tobulintinus veiklos aspektus prie teiginių nurodomi veiklos kokybės lygiai bei rodikliai (pvz., 1.1.1., 2.1.3.), kuriuos centras gali pasitikslinti naudodamasis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1167 patvirtintu Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu ir jo priedais.

Ataskaitoje pateiktos išvados, rekomendacijos yra priimtos bendru komandos sutarimu, atsižvelgiant į išorinio vertinimo metu surinktus bei prieš išorinį vertinimą išnagrinėtus „Diemedžio“ centro veiklos duomenis. Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus patobulinti veiklos aspektus „Diemedžio“ centras gali įgyvendinti veiksmingiau panaudodamas mokytojų gebėjimus, puoselėdamas dialogo ir reflektavimo kultūrą dėl susitarimų, veiksmingiau panaudodamas savo vidaus išteklius bei pasitelkdamas išorės partnerius. Siekiant pažangos, gerinant silpnuosius veiklos aspektus, būtų tikslinga pasinaudoti stipriaisiais veiklos aspektais, gerąja mokytojų patirtimi.

Nuoširdžiai dėkojame laikinai einančiai direktorės pareigas Birutei Šimkuvienei, skyriaus vedėjai Aurelijai Kasparavičienei bei visai „Diemedžio“ centro bendruomenei už bendradarbiavimą ir svetingumą.

II. MOKYKLOS KONTEKSTAS

„Diemedžio“ ugdymo centras (toliau – centras) pagrindinės mokyklos tipo specialiojo ugdymo centras, elgesio ir emocijų sutrikimų turintiems mokiniams. Centras priima mokytiis berniukus iš visos Lietuvos regionų, ugdo mokinius, turinčius didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių. Centre mokiniai mokosi dvejus metus, tad kiekvienais mokslo metais vyksta mokinių kaita. Nuo 2014 metų Centre įkurtas Švietimo pagalbos ir konsultavimo skyrius, kuris organizuoja trumpalaikes konsultacijas visos šalies mokiniams. Švietimo pagalbos specialistai, pedagogai teikia konsultacijas, veda seminarus pedagogams, tėvams, globėjams, švietimo pagalbos specialistams. Mobilis švietimo pagalbos specialistų ir pedagogų komanda konsultuoti pedagogų, tėvų bei mokinių vyksta į šalies mokyklas.

Centre dirba mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, auklėtojai, sukaupe didelę darbo patirtį su elgesio ir / ar emocijų sutrikimų (toliau – EES) turinčiais mokiniams. Centre dirba 18

mokytojų, 2 psychologės, specialioji pedagogė-logopedė, gydytoja psichiatrė (0,25 et.), visuomenės sveikatos priežiūros ir projektinės veiklos inicijavimo bei įgyvendinimo specialistė, 2 socialiniai pedagogai, 4 slaugytojos, 5 naktinės auklės, 4 mokytojo padėjėjai, 13 auklėtojų. Šiuo metu įstaigai vadovauja laikinai einanti direktoriaus pareigas skyriaus vedėja Birutė Šimkuvienė, turinti 23 metų vadybinio darbo šioje įstaigoje stažą ir atestuota II vadybinei kategorijai. Trečius metus įstaigoje dirba konsultacinio skyriaus vadėja Aurelija Kasparavičienė. Centro administracija turimas lėšas valdo atsižvelgdama į bendruomenės poreikius bei prioritetus. Mokymo lėšų, skiriamų pagal mokinio krepšelio metodiką, pakanka, įstaiga geba pritraukti ir nebiudžetinių lėšų.

„Diemedžio“ ugdymo centro mokytojai, pagalbos specialistai ir nepedagoginiai darbuotojai gerbia savo ugdytinius, stengiasi sudaryti palankias sąlygas kiekvieno asmenybės raidai. Centro bendruomenė deda dideles pastangas savo tikslams ir uždaviniams pasiekti.

III. MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji mokyklos veiklos aspektai

1. Pasidalinta lyderystė (4.1.2. – 3 lygis). Centre sudarytos sąlygos visiems būti lyderiais, darbuotojų iniciatyvos visuomet sulaukia pritarimo ir palaikymo. Daug centro pedagogų yra pasirengę imtis lyderystės, priklausomai nuo sprendžiamos problemos, turimos kompetencijos, interesų sferos. Mokykloje susibūrusios formalios grupės. Mokytojų metodinė grupė parengė pamokos struktūros lentelę, stažuotėje užsienyje įgytą patirtį panaudojo rengdama elgesio stebėjimo lenteles, taikydama „Skėčio“ metodą. Auklėtojų metodinė grupė sukūrė vaiko individualios pažangos (VIP) stebėjimo modelį. Specialistų komanda paruošė pagalbos mokiniui teikimo ir sveikatą stiprinančios mokyklos modelį. Į veiklų įgyvendinimą pagal poreikį ir galimybes įsitraukia visi centro darbuotojai. Neformalių lyderių veikla orientuota į dalijimąsi vaidmenimis ir atsakomybėmis. Centre veikiančias formalias ir neformalias darbuotojų grupes vienija atsakomybė, įgyvendinant išskirtinę įstaigos misiją. Vertintojų sutarimu, pasidalinta lyderystė orientuota į dalyvavimą ir veikimą, paramą ir atsakomybę ir yra vertinama kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

2. Tobulinimo kultūra (4.1.1. – 3 lygis). Įstaiga turi besimokančios organizacijos bruožų. Ryškiausias – mokymasis kartu, kitų mokymas bei mokymasis iš kitų. Įstaigoje pedagogai nuolat kelia kvalifikaciją, įgyja žinių, tobulina įgūdžius pagal asmeninius ir organizacijos poreikius. Pagrindinis įstaigos kvalifikacijos tobulinimo prioritetas – darbas su EES turinčiais mokiniais. Centro psychologės rengia seminarus, skaito paskaitas apie EES turinčių mokinių ugdymą(si), kuriuose dalyvauja ne tik pedagogai, bet ir kiti darbuotojai. Per pastaruosius dvejus metus specialistų ir pedagogų komanda parengė ir organizavo dvi respublikines metodines praktines konferencijas, septynis seminarus įvairių šalių įstaigų, mokyklų pedagogams, švietimo pagalbos specialistams EES turinčių vaikų ugdymo(si), pagalbos jiems teikimo klausimais. Antras svarbus organizacijos bruožas – susitelkimas bendram tikslui – ieškoti ir atrasti pačius paveikiausius centro mokinių ugdymo(si), integracijos į kitas mokyklas, visuomenę būdus. Centre vykdomos metodinių grupių, specialistų bendros diskusijos, bendri projektai, veiklos, išvykos. Centas yra vienas iš Lietuvoje esančių metodinių centrų, kuris ne tik ugdo specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, bet ir teikia metodinę pagalbą. Trečiasis bruožas – organizacijos atvirumas partnerystei ir bendradarbiavimui su kitomis institucijomis ir organizacijomis, padedantis įgyvendinti centro misiją. Vertintojai daro išvadą, kad tobulinimo kultūra yra stiprusis įstaigos veiklos aspektas.

3. Nuolatinis profesinis tobulėjimas (4.3.2. – 3 lygis). Centro pedagogai turi gero darbo viziją – kvalifikuota pedagoginė, psichologinė, socialinė pagalba EES turintiems mokiniams. Tai yra prioritetinė mokytojų, auklėtojų ir specialistų domėjimosi sritis, todėl mokydami, reguliariai keldami kvalifikaciją stengiasi žinias atnaujinti ir pagilinti. Pedagogai nuolat mokosi ir taiko savo darbe klasės, vaikų elgesio, situacijų valdymo strategijas, pozityvias elgesio keitimo metodikas, kuria poveikio modelius, schemas, ieško paveikiausių ugdymosi, elgesio keitimo būdų. Darbuotojai kaupia asmeninę patirtį, tariasi dėl reakcijų į netinkamo elgesio apraiškas bei stengiasi dėl

nuolatinio ir visuotinio susitarimų laikymosi. Mokytojai aktyviai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, domisi kintančiu ugdymo(si) turiniu ir metodais. 2015–2016 m. m. mokymosi iš kolegų tikslu mokytojai aplankė 16 vieni kitų pamokų, jas stebėjo pagal išorinio vertinimo pamokos stebėjimo protokolą. Mokykla pasinaudojo inovatyvia kvalifikacijos tobulinimo forma – stažuote užsienyje, kur ne tik susipažino su kitų šalių švietimo sistemomis, mokytojų darbo ypatybėmis, bet tų šalių patirtį pritaikė savo darbe. Pagalba kiekvienam mokiniui, mokymasis drauge su kitais, nenutrūkstamas asmeninis tobulėjimas leidžia teigti, kad mokytojų, auklėtojų, pagalbos mokiniui specialistų nuolatinis profesinis tobulėjimas yra svarbus ir vertinamas kaip stiprusis centro veiklos aspektas.

4. Centro tinklaveikos prasmingumas (4.2.3. – 3 lygis). Įstaiga bendradarbiauja su institucijomis, besirūpinančiomis vaiko gerove, šalies, rajono ugdymo įstaigomis, mokslo bei pedagogų kvalifikacijos kėlimu besirūpinančiomis įstaigomis, įvairiomis organizacijomis, vietos bendruomene, tėvais, teisėtais mokinių globėjais, žiniasklaida. Tai atsispindi sutartyse, seminarų registracijos lapuose, Centro tinklalapyje (www.s-mokykla.lt, facebook paskyra). Centras teikia metodinę pagalbą šalies bendrojo ugdymo mokyklų ir kitų mokyklų pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, dirbantiems su elgesio / emocijų sutrikimų turinčiais mokiniais. Dažniausiai mokymai, kuriuos kolektyvui organizuoja psichologai, vyksta centre. Bendradarbiavimo sritys, kuriose dalyvauja mokyklos bendruomenės nariai kartu su socialiniais partneriais, – konsultavimas (pokalbiai, diskusijos, apklausos), gerosios patirties sklaida (seminarai, konferencijos, atvira veikla), renginiai (išvykos, susitikimai). Nustatyta, kad tinklaveikos nauda ir sąnaudos nėra vertinamos. Apibendrinę informaciją, vertintojai daro išvadą, kad centro partnerystė su kitomis institucijomis kryptinga ir padeda įstaigai siekti užsibrėžtų tikslų, todėl tinklaveikos prasmingumą išskiria kaip stiprųjį įstaigos veiklos aspektą.

5. Pastato ir jo aplinkos estetiškumas ir ergonomiškumas (3.1.2. – 3 lygis). 2016–2018 metų centro strateginiame plane materialinės bazės atnaujinimas, saugios ugdymo(si) aplinkos kūrimas – vienas iš įstaigos veiklos prioritetų. Įstaigos aplinka estetiška, kabinetuose ir koridoriuose daug gėlių. Lėšų aplinkos puoselėjimui užtenka. Nuo 2015 m. lapkričio mėn. įrengti 8 mokomieji kabinetai. Suremontuoti ir pritaikyti centro veiklai pirmasis ir antrasis bendrabučio aukštai. Ugdymo įstaigos erdvės funkcionalios, pritaikytos mokinių ugdymo(si) poreikiams. Vaikams, atvykusiems į centrą konsultuotis, įrengti miegamieji kambariai. Mokiniais įrengti laisvalaikio kambariai, koridoriuose – poilsio zonos. 2016 m. pakeista kabinetų, vaikų miegamųjų ir laisvalaikio kambarių grindų danga, sumontuotos pakabinamos lubos, pakeisti baldai vaikų miegamuosiuose ir laisvalaikio kambariuose, pakeistos 3 ir 4 aukštų kambarių durys, nutiestas privažiavimas prie centro bendrabučio, išasfaltuotas bendrabučio kiemas, išspręsta sporto salės ir technologijų kabineto šildymo problema. Modernus mokymų kabinetas pritaikytas susirinkimų, konferencijų organizavimui. Sudarant geresnes sąlygas centro funkcijoms vykdyti, numatytas sporto aikštyno ir žaidimų aikštelių atnaujinimas (centro 2016–2018 metų strateginis planas). Išorės vertintojai pastebi, kad ugdymo įstaigoje sukurta ir puoselėjama estetiška ir ergonomiška aplinka ugdo mokinių estetinį skonį, yra patogi, palanki ugdytis ir yra vertinama kaip stiprusis Centro veiklos aspektas.

6. Įrangos ir priemonių įvairovė ir šiuolaikiškumas (3.1.1. – 3 lygis). 2016–2018 metų centro strateginiame plane, įgyvendinant tikslą „Gerinti mokymosi(si) kokybę tobulinant ugdymo organizavimą“, numatyta „naudoti įvairias (...) priemones specialiujų poreikių mokinių motyvacijai gerinti ir kognityviniams gebėjimams lavinti“. Kiekvienais metais vyksta mokytojų, auklėtojų, švietimo pagalbos specialistų apklausa, kokių vadovėlių, metodinių priemonių reikia, sudarytos galimybės įsigyti norimą priemonę, vadovėlius ir / ar kitą pageidaujamą literatūrą. Vadovėlių yra pakankamai, mokytojai gali rinktis, kokį vadovėlį naudoti. Visi mokomieji kabinetai aprūpinti informacinėmis komunikacinėmis technologijomis: ugdymo procese naudojami daugialypės terpės projektoriai (medijos), interaktyvi lenta (matematikos kabinete), neseniai įsigyti penki planšetiniai kompiuteriai. Pagirtina, kad centras plečia ugdymo galimybes, naudodamas ne tik savo, bet ir kitų organizacijų išteklius – mokytojai veda pamokas Švėkšnos miestelio muziejuje, organizuoja edukacines išvykas po Švėkšnos seniūnijos apylinkes, Šilutės ir Klaipėdos rajonų įžymias vietas. Centre įrengti nauji modernūs terapinių užsiėmimų kabinetai, aprūpinti moderniomis

specialiosiomis gamtinės terapijos, vandens procedūrų, sensorinės terapijos, šokio ir judesio terapijos, relaksacijos priemonėmis. 2016 m. centrai nupirktas mikroautobusai.

7. Informacinių komunikacinių technologijų panaudojimo tikslumas (3.2.2. – 3 lygis). Centro bendruomenė skiria pakankamą dėmesį IKT diegimui, supranta, jog tai vienas iš įrankių, kuris efektyvina pamokas, paspartinti ugdymo procesą, didina mokymosi motyvaciją. Vertintojai stebėtų pamokų metu užfiksavo, jog centro pedagogai gerai techniškai įvaldę IKT ir naudodamiesi technologijomis sėkmingai modeliuoja pamokas. Pedagogai supranta, jog mokomosios medžiagos vizualizavimas, užduočių pateikimas taip, kad atliktų visų mokinių mokymosi stilius, padeda mokiniams siekti pažangos. Daugumoje (62 proc.) stebėtų pamokų vertintojai fiksavo, jog IKT veiksmingai naudotos temos vaizdumui sukurti, klausymosi ir kalbėjimo įgūdžiams formuoti, informacijos peržiūrai, įsivertinimui. Pedagogai kuria ne tik savo pateiktis, tačiau naudojami ir virtualiomis ugdymosi aplinkomis. Mokiniai savo poilsio kambariuose taip pat turi kompiuterius, yra interneto prieiga. Centre ir toliau numatyta ieškoti finansinių resursų mokymosi erdvių kompiuterizavimui. Pedagogai aptaria IKT naudingumą, jų vertinimu, tai naujos galimybės mokytojui ir mokiniui, nes mokymas tampa įvairesnis ir efektyvesnis, suteikia mokiniams teigiamų emocijų. Minėti aspektai padeda mokiniams siekti individualios pažangos akademinėje srityje, tinkamai valdyti elgesį ir emocijas, todėl informacinių komunikacinių technologijų panaudojimo tikslumas yra stiprusis centro veiklos aspektas.

8. Klasės valdymas (2.2.2. – 3 lygis). Centre mokosi 30 didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių dėl emocijų ir / ar elgesio sutrikimų turinčių mokinių. Beveik visiems čia besimokantiems ugdytiniams (pagal konkrečias sutrikimų diagnozes) būdingas itin jūzulus, nepaklusnus ir provokuojantis elgesys, didelis noras peštis ir triukšmauti, destruktivumas nuosavybės atžvilgiu, pasikartojantis melavimas, pamokų praleidinėjimas, bėgimas iš namų, neįprastai dažni ir stiprūs pykčio protrūkiai. Nepaisant to, klasės valdymas kaip stiprusis pamokos aspektas įvertintas 22,4 procentų stebėtų pamokų. Mokykloje yra parengta aiški elgesio stebėjimo struktūra, susitarta dėl elgesio koregavimo pamokų metu, mokiniams gerai žinomi keliami trys tikslai ir keturios svarbiausios klasės taisyklės, kurių jie turi laikytis pamokose. Sutartų elgesio taisyklių laikymąsi pamokose su mokiniais kasdien aptaria grupių auklėtojai. Kiekvieną savaitę sumuojami mokinio surinkti įvertinimai, kas mėnesį kartu su mokiniais aptariami jų pasiekimai, lyginami kelių mėnesių duomenys, numatomi ateinančių dienų lūkesčiai. Vienas iš mokiniams keliamų tikslų – laiku ateiti į pamokas. Iš 58 pamokų mokiniai laiku atėjo į 42 (80,7 proc.). Kitas svarbus susitarimas su mokiniais – nesikeikti. Pastebėta, kad mokiniams nėra lengva suvaldyti įpročiu tapusį keiksmažodžių vartojimą, tačiau pamokose pasielgę netinkamai, pažeidę šią taisyklę, suvokė tai ir atsiprašė mokytojų. Kiekvienoje stebėtoje pamokoje mokytojai savo pavyzdžiu demonstravo tinkamo elgesio modelį: kalbėjo ramiu tonu, su mokiniais bendravo pagarbiai ir draugiškai. Atsižvelgiant į visus paminėtus faktus daroma išvada, kad klasės valdymas pamokose dirbant su mokiniais, kuriems stipriai reiškiasi emocijų ir elgesio sutrikimų požymiai, traktuojamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

9. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 3 lygis). Centre sukurta pagalbos mokiniui sistema, dirba visi reikalingi pagalbos specialistai. Pagalbos specialistų veiklą koordinuoja VGK, kuri darbą organizuoja pagal galiojančius teisės aktus. Komisijos nariai, susipažinę su pedagoginės psichologinės tarnybos (ar švietimo pagalbos tarnybos) pateiktomis rekomendacijomis, padeda mokytojams susiplanuoti kiekvieno mokinio ugdymą. Centre taip pat veikia švietimo konsultavimo ir pagalbos skyrius, kurio specialistai teikia kvalifikuotą pagalbą ne tik centro ugdytiniams, bet ir kitiems mokiniams, atvykstantiems iš visų regionų. Pažymėtina, kad ugdymo įstaiga teikia ne tik švietimo pagalbą mokiniams, bet atlieka ir metodinio centro funkcijas. Visiems bendruomenės nariams aiški veiklos struktūra: pradedant nuo situacijos analizės, kryptingos veiklos suplanavimo iki rezultatų aptarimo, refleksijų. Specialistai yra aiškiai pasiskirstę vaidmenimis, tikslingai įvairiomis formomis teikia pagalbą. Atlikti tyrimai padeda bendruomenei diagnozuoti esamas problemas, o aiškus problemos identifikavimas – vienas iš svarbių centro darbuotojams veiklos etapų. Vertintojai pastebėjo, jog sėkmingam problemų sprendimui didelę įtaką turi lygiaverčių santykių su mokiniu kūrimas. Centre sistemingai analizuojami mokinių ugdymosi poreikiai, pagalbos veiksmingumas. Daugumoje (72,4 proc.) pamokų vertintojai užfiksavo tinkamą, veiksmingą pagalbą. Vertintojai

daro išvadą, jog pagalba mokiniui puoselėjant jų vertybines nuostatas, sudarant sąlygas savirealizacijai, teikiant pagalbą yra tinkama ir tai yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

10. Tikėjimas mokinio galiomis (2.2.1. – 3 lygis). Centro darbuotojai tiki savo mokinių galiomis ir galimybėmis keisti savo elgesį, siekti aukštesnių mokymosi ir kitų pasiekimų. Centre dirbantys žmonės gerai žino savo mokinių skaudžias asmenines patirtis, jų tiesioginę įtaką elgesiui, pažįsta ugdytinių charakterio, mokymosi ypatumus. Turėdami tokią informaciją, pedagogai stengiasi kelti kiekvieno mokinio galias atitinkančius reikalavimus, planuoja reikalingą pagalbą – patarti, palaikyti, kelti savivertę, savo asmeniniu pavyzdžiu rodo pasitikėjimą, elgiasi tėviškai, kantriai siekia centro tikslų. Mokytojai ir auklėtojai metodinėse grupėse tariasi dėl veiklų, projektų, edukacinių išvykų, kuriose dalyvaudami mokiniai turėtų galimybių atskleisti savo gabumus, patirti gerų socialinių patirčių, ugdytūsi emocinį intelektą, gebėjimą teisingai pasirinkti. Kasdieniai pokalbiai su mokiniais apie jų sėkmes ir nesėkmes, įvairios skirtingų specialistų pagalbos teikimas, gausios veiklos, išvykos, nuoseklus pedagogų mokymasis, rūpinimasis ir pastangos gerinant mokinių buitį rodo, jog mokytojai tiki mokinio kaip asmenybės augimo ir mokymosi galiomis. Tikėjimas mokinio galiomis yra vertinamas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Ugdymo(si) tikslų prasmingumas ir sąryšingumas (2.1.1.– 2 lygis). Centre aptartos mokytojų veiklos planavimo procedūros, susitarta dėl ilgalaikių planų, pritaikytų programų, pamokos planų. Bendruomenė yra sutarusi ir dėl pamokos struktūros, kurią sudaro organizacinė dalis, kartojimas, temos ir uždavinio skelbimas, naujos medžiagos aiškinimas, pedagoginė pertraukėlė, praktinis darbas, namų darbų skyrimas, apibendrinimas (įsivertinimas ir įvertinimas), pamokos užbaigimas. Ši sutarta struktūra galėtų padėti mokiniams sėkmingiau formuoti mokėjimo mokytis kompetenciją, kuri centro specialistų išskiriama kaip viena iš esminių kompetencijų, sprendžiant mokinių ugdymosi problemas. Tačiau vertintojai stebėdami pamokas konstatavo, jog mokytojams dar trūksta įgūdžių laikytis sutartos pamokos struktūros: neišlaikomos visos struktūrinės pamokos dalys, mokiniai neinformuojami apie pamokos etapą. Keldami ugdymo tikslus mokytojai yra empatiški esamam mokinių kontekstui, gilinasi į mokinių gebėjimus, tačiau, siekiant ugdymosi proceso tobulinimo, metodinėse grupėse reiktų išdiskutuoti ir susitarti, kaip tikslingiau jungti mokinių patirtį su ugdymo tikslais bei siekti mokinio asmenybės visapusiško ugdymo. Vertintojai pastebi, jog stebėtose pamokose bendrųjų kompetencijų formavimas buvo netolygus, trūko sąsajų su pamokos uždaviniu. Ugdymo tikslų pagrįstumas ir sąryšingumas yra tobulintinas veiklos aspektas. Tikėtina, kad pedagogų sutelktas dėmesys į bendrųjų ir dalykinių kompetencijų sampratą, sandų išanalizavimą ir susitarimų realizaciją, dažnesnis aktyviųjų mokymo metodų taikymas pamokoje, padėtų sėkmingiau siekti ugdymo tikslų, pritaikyti ugdymo turinį taip, kad kiekvienas mokinytų būtų kaip asmenybė, įgytų kompetencijų, reikalingų šiuolaikiniame gyvenime.

2. Mokymosi būdų, formų ir užduočių įvairovė (2.2.2. – 3 lygis, nurodytas aspektas – 2 lygis). Centro ugdymo plane numatytos penkios į dalykų turinį bei grupių veiklas integruojamos prevencinės, rengimo šeimai ir lytiškumo, ugdymo karjerai, žmogaus saugos programos. Metodinėse grupėse planuojamos ir aptariamąs jau įvykusios integruotos ar netradicinėse aplinkose organizuotos pamokos. Mokytojai ir auklėtojai daug pamokų, neformalių veiklų praveda netradicinėse aplinkose. Stebėtose pamokose mokytojai kūrė mokiniams palankią mokymosi aplinką, pamokos turiniui vizualizuoti, motyvacijai skatinti naudojo IKT. Nors mokinių bendradarbiavimo įgūdžiai menki, tačiau pavienėse pamokose mėgintas taikyti darbas porose, organizuota draugo draugui pagalba. Tose pamokose mokiniai padėjo vieni kitiems, mokėsi dirbti kartu, pagal savo galimybes tarpusavyje elgėsi pagarbiai. Pamokose, vykusiose netradicinėse erdvėse, mokiniams sudarytos galimybės išbandyti skirtingas veiklas, patirti įvairesnius mokymosi būdus. Geri mokymosi įvairovės pavyzdžiai stebėti pamokose, kuriose taikyti patirtinio mokymosi elementai. Centre pakanka kūrybingų mokytojų, įvairios įrangos ir mokymo priemonių. Išnaudodami esamas sąlygas mokytojai galėtų sudaryti galimybių mokiniams mokytis veikiant,

išbandant įvairesnius mokymosi būdus ir formas, kas, tikėtina, stiprintų savivaldumą mokantis, pagerintų jų mokymosi pasiekimus ir pažangą.

3. Vertinimas ugdymui (2.4.1. – 2 lygis). Mokytojai gerai pažįsta mokinius, žino jų gebėjimus. Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos apraše suformuluoti vertinimo tikslai, uždaviniai, nuostatos ir kt., tačiau centre nėra susitarta dėl mokomųjų dalykų vertinimo kriterijų, metodų ir formų. 50 proc. stebėtų pamokų vertinimas ugdant įvertintas gerai ir labai gerai, tačiau tiek pat pamokų (50 proc.) – patenkinamai ir prastai. Išsami stebėtų pamokų protokoluose užfiksuota informacija rodo, kad mokytojai susiduria su kai kuriomis mokinių vertinimo ugdymui problemomis, kurias vertintojai išskiria į 3 grupes: vertinimo kriterijų aiškumas, vertinimo įvairovė ir pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys. Vertintojai pastebi, kad centro ugdymo plane (33 punktas) užfiksuota nuostata, kad pamokose taikomas formuojamasis vertinimas, tačiau formuojamojo vertinimo metu sukaupta informacija beveik nesinaudota apibendrinant išmokimą, koreguojant ir planuojant tolesnį mokinių mokymąsi. Dažnai pamokose mokiniams leista pasirinkti lengvesnę ar sunkesnę užduotį, tačiau mokytojai nepaaiškino, kokių gebėjimų ir žinių reikės joms atlikti, todėl mokiniai visada pasirinkdavo sudėtingesnes / sunkesnes užduotis. Remiantis išvardintais faktais ir atsižvelgiant į tai, kad vertinimo proceso metu priimami sprendimai daro įtaką mokymo(si) pasiekimams, formuluojama išvada, kad mokytojai pažįsta savo mokinius, tačiau mokinių pasiekimų ir pažangos pamokoje vertinimas tik iš dalies veiksmingas ir tinkamas šiems ypatingiems vaikams. Centro mokytojams reiktų gilintis į vertinimo strategijas, susitarti dėl optimalių, tinkamesnių šiems mokiniams vertinimo būdų ir formų, kurios skatintų mokinių patikėjimą savimi, pažinimo džiaugsmą. Jei mokinių pažanga būtų vertinama pagal aiškius vertinimo kriterijus, su mokiniais būtų aptariama, ko iš jų tikimasi, tikėtina, kad stiprėtų mokinių mokymosi motyvacija ir tai leistų jiems patirti mokymosi džiaugsmą.

4. Mokinių savivaldumas mokantis (2.3.1. – 2 lygis). Absoliuti dauguma centro mokinių neprisiima atsakomybės už savo mokymąsi, nejaučia poreikio apmąstyti mokymosi proceso ir rezultatų, neturi gebėjimų išsikelti mokymosi uždavinių, pasirinkti mokymosi būdų. 14 (24,1 proc.) vertintojų stebėtų pamokų savivaldumas mokantis išskirtas kaip tobulintinas pamokos aspektas, kai mokiniai tik mokytojui padedant suprato pamokos tikslus, paprašė pagalbos ir bandė susikaupti, mokėsi atrasti savo klaidas ir jas taisyti. Daliai mokinių, kurie atsisakė dirbti pamokose, prireikė intensyvios mokytojų, mokytojų padėjėjų pagalbos įtraukiant juos į mokymąsi: užduočių šie mokiniai ėmėsi tik intensyviai raginami ir įkalbinėjami. Dėl menkos savivertės mokiniai nepasitikėjo savo jėgomis, nė nepradėję atlikti užduočių teigė nieko nemokantys ir nesuprantantys. Savivaldumas mokantis išskiriamas kaip tobulintinas centro veiklos aspektas. Nors mokinių gebėjimas išsikelti mokymosi tikslus, jų siekti, vertinti savo mokymąsi yra menkas, tikslinga kiekvienoje pamokoje teikti grįžtamąją informaciją apie mokymosi pažangą pamokoje, organizuoti pamokos apibendrinimą ir individualių pasiekimų aptarimą. Tai keltų ugdytinių pasitikėjimą savo jėgomis, aktyvintų jų dalyvavimą pamokoje.

5. Tvarkaraščių patogumas mokiniams (2.1.2.– 2 lygis). Pedagogų, mokyklos vadovų teigimu, pamokų laikas, tvarkaraščiai keičiami retai, nes mokiniams, dėl jų sutrikimų, svarbi aiški struktūra. Tvarkaraščiai iškabinti visuose centro informacijos skelbimo stenduose. Pritaikius projektinę patirtį, dalykas tvarkaraštyje ir mokomojo dalyko kabineto durys pažymėtos vienoda spalva. Tai suteikia ne tik aiškumo mokiniams, bet ir gyvumo erdvėms. Organizuojant pamokinę veiklą pamokų ir pertraukų laikas atitinka Higienos normos reikalavimus. Popamokinė veikla mokiniams taip pat aiškiai struktūruota: numatytas laikas neformaliajam švietimui, namų ruošai, įvairiems auklėtojų sukurtiems projektams, prevencinėms veikloms įgyvendinti. Sudaryti grafikai švietimo pagalbos specialistų konsultacijoms teikti. Nors centro ugdymo plane numatyti aiškūs susitarimai, kada mokiniams teikiamos konsultacijos, tačiau vizito metu išanalizavus dokumentus ir apsilankius konsultacijose nustatyta, kad mokykla, atsižvelgdama į mokinių pamokų laiką bei siekdama veiksmingiau naudoti centre esančius terapinius kabinetus, turėtų koreguoti grafikus. Tvarkaraščių patogumas mokiniams yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas.